

I molt de ressentiment

Jordi Castellet i Sala
teòleg i escriptor 649284074

Francis Fukuyama (Chicago, 1952) va publicar el proppassat 2019 el seu últim llibre, intítulat precisament «*Identidad. La demanda de dignidad y las políticas de resentimiento*». L'autor va saltar a la fama el 1992 amb la seva obra «El fi de la història». Els que ens en recordem, és veritat que érem bastant més joves i en plena eufòria olímpica barcelonina, pensem en una època en què semblava que la vida somreia: s'havia acabat la Guerra Freda per esgotament del Bloc Comunista; la caiguda del Mur de Berlín el recent 1988; l'alegria del capitalisme europeu; la reunificació alemanya del 1990 amb la conseqüent humiliació de Rússia, un dels factòtums sorgits de la Segona gran guerra europea.

Semblava que tot s'havia acomplert (Jn 19,30), que ja no calia esperar res més: era la fi de la història. Fins i tot l'Església Catòlica semblava que vivia èpoques daurades, amb les trobades multitudinàries de jovent convocat pel papa Joan Pau II (+2005), on acudien totes les organitzacions reaccionàries mundials que, més endavant, s'han revelat com focus de corrupció; tant, que l'actual papa Francesc feina a té per posar-hi una mica d'ordre. Aquells crits de «*Santo Subito*» a la plaça de Sant Pere aquell llunyà abril, en una última trobada amb el papa teatrer en canvi es poden revelar, amb el pas del temps, com un crit desesperat perquè ningú no estirés de la manta. El papa Benet en fou ell mateix una víctima, en haver de dimitir per no poder suportar les pressions instal·lades en el si de l'Església. El món, però, en continua demanant un lideratge espiritual, no tan sols de formes sinó sobretot de fets.

D'aquelles pols varen venir els llots següents: els atacs a les Torres Bessones de Nova York el 2001 i la conseqüent desestabilització, en forma de guerra a l'Afganistan, la Segona Guerra del Golf el 2003 i la invasió de l'Iraq, les primaveres àrabs del 2010, la radicalització del món musulmà en forma de jihadisme, el sorgiment del fenomen de l'Estat Islàmic el 2014, la guerra a Síria i el sorgiment imparabile de la Xina, colonitzant per desenvolupament l'Àfrica, mentre Europa ho esguarda tot de lluny. Aquesta, no tan sols s'identifica com a Vell Continent, sinó que s'ha acabat convertint en el Continent Envellit, necessitat d'una quantitat ingent de mà d'obra, constituïda per milers d'immigrants arribant cada dia d'arreu del món, sovint de maneres inversemblants i perilloses, moltes vegades poc preparats, disposats a deixar-se la pell perquè la maquinària del benestar europeu, del seu consumisme i lideratge no s'aturi.

Certament que, per aquest camí, la fesomia blanca i cristiana d'Europa es veurà sotraguejada i transformada en un relatiu breu espai de temps.

Fukuyama sosté que no es pot sotmetre una nació sencera sense sofrir greus conseqüències, ja sigui per una victòria bèl·lica, per una ocupació militar o per un anorreament econòmic. Les persones i els pobles aspiren a la llibertat i a la seva justa emancipació. Per tant, no se'ls pot humiliar sota cap pretext sense esperar, més a curt que no pas a mitjà termini, una reacció contrària de força, de resistència i de protesta contra aquells que es creu que actuen d'opressors. D'aquí l'esclat del ressentiment que identifica, en precisa compensació, a tots i cadascun dels actes d'humiliació rebuts i soferts.

Els catalans, malgrat que a fi de comptes no ens podem queixar davant de les barbaritats que es produeixen cada dia en el món, en sabem alguna cosa i no deixem de desitjar, com a poble identitari, el propi alliberament en forma d'assoliment de la pròpia sobirania política. De ben cert que Catalunya disposa d'un bon nivell de vida, però existeix un gran percentatge de població que aspira a desempallegar-se de controls externs, malgrat que sigui la part d'Espanya més europeïtzada, tanmateix.

La teoria econòmica moderna es basa en la premissa que els éssers humans són individus racionals que volen maximitzar la seva utilitat, és a

dir, el seu benestar material. La política tan sols serveix, aleshores, com a extensió d'aquest comportament. No obstant, si es vol interpretar correctament el capteniment real de les

persones, cal ampliar encara més la comprensió de la motivació humana més enllà d'aquest simple model econòmic, dominant no obstant gran part del discurs polític, econòmic i social.

L'ésser humà del segle XXI, profusament intercomunicat, carregat d'informació, amb ànsies de llibertat i amb unes capacitats de desenvolupament com mai no havia tingut, aspira a trobar el seu camí d'emancipació, desemmascarar les trampes del món consumista i capitalista en el qual, de fet, es troba tan bé, però del qual, a fi de comptes, aspira superar en la recerca i vivència de la pròpia identitat personal i col·lectiva, en vistes a una desitjable felicitat universal (Mt 5,3).